



## Nyhed

# Temarapport 2022: Private opholdssteder skal være bedre til at dokumentere magtanvendelse

29. juni 2023

Når børn og unge er anbragt på opholdssteder, har personalet inden for voksenansvarslovens rammer adgang til at anvende fysisk magt og foretage andre indgreb i børnenes og de unges selvbestemmelsesret som f.eks. undersøgelser af person eller opholdsrum.

Ombudsmandens Børnekontor har i 2022 gennemført en række tilsynsbesøg på mindre, private opholdssteder for at undersøge personalets kendskab til reglerne og brugen af de beføjelser, som loven giver dem.

Ombudsmanden besøgte primært steder, hvor der bor unge med alkohol- og stofmisbrug, selvskadende adfærd eller lignende alvorlige problemer.

Tilsynsbesøgene viste, at opholdsstederne kun i begrænset omfang anvender fysisk magt og så vidt muligt søger at undgå det eller at foretage andre indgreb i de unges selvbestemmelsesret. Men besøgene viste også, at de ansatte flere steder kun havde et mere overordnet kendskab til reglerne, og at der på nogle af opholdsstederne var problemer med dokumentation af magtanvendelserne.

Således indberettede flere af opholdsstederne hændelserne for sent, ligesom de relevante indberetningsskemaer ofte var mangelfuldt udfyldt.

På den baggrund har ombudsmanden givet anbefalinger til flere af opholdsstederne om, at de skal sikre, at indberetningsskemaerne om fysisk magtanvendelse indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, og at fristerne for indberetning til og orientering af myndigheder og forældremyndighedsindehavere overholdes. Ombudsmanden har også givet anbefalinger om at sikre, at de ansatte har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarsloven, herunder til hvordan fysisk magt i praksis bør udføres.

”Det var positivt at konstatere, at opholdsstederne som udgangspunkt arbejder med pædagogiske redskaber i forhold til at håndtere konflikter. Når personalet alligevel beslutter at skride til fysisk magt, skal det sikres, at hændelsen indberettes inden for de fastsatte frister og dokumenteres fyldestgørende – ikke kun som et formelt papirkraft, men af hensyn til de unges retssikkerhed”, siger Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger.

Tilsynsbesøgene efterlod det indtryk, at opholdsstederne i relevant omfang havde fokus på forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug samt selvskadende adfærd. En særsomt problematik om brug af rusmiddeltest i forhold til de unge har givet anledning til, at ombudsmanden har rejst en sag af egen drift over for Social-, Bolig- og Ældreministeriet om anvendelsesområdet for reglerne om rusmiddeltest.

Læs hele [temarapport 2022 om mindre, private opholdssteder for unge](#)

Læs [nyhed om temaet](#) for børnekontorets tilsynsbesøg i 2022.

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger, tlf. 42 47 50 91

Souschef Kristine Holst Hedegaard, tlf. 33 13 25 12

## **FAKTA**

Temaet for børneområdet tilsyn i 2022 var mindre, private opholdssteder for unge. Under tilsynsbesøgene var der især fokus på:

- Fysisk magtanvendelse samt undersøgelse af person eller opholdsrum
- Tilbageførsel ved rømning og tilbageholdelse i forbindelse med eller under en anbringelse
- Rusmiddeltest
- Forebyggelse og håndtering af alkohol- og stofmisbrug, seksuelle overgreb og selvskadende adfærd
- Sundhedsmæssige forhold.

Ombudsmandens Børnekontor gennemførte som led i temaet tilsynsbesøg på otte mindre, private opholdssteder, der som udgangspunkt havde otte til ti pladser til unge mellem 13 og 17 år. Her talte besøgsholdene med i alt 41 unge i denne aldersgruppe. Besøgsholdene talte også med forældre til unge samt med personale og ledelse på opholdsstederne.

## Anbefalinger

På baggrund af tilsynsbesøgene anbefaler ombudsmanden generelt, at private opholdssteder

- sikrer, at fristen for at registrere fysisk magtanvendelse og undersøgelser af person og opholdsrum samt fristerne for indberetning til og orientering af de relevante myndigheder og forældremyndighedsindehavere overholdes.
- sikrer, at indberetningsskemaer om fysisk magtanvendelse indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, herunder en beskrivelse af, hvordan barnet eller den unge konkret blev ført eller fastholdt, og en begrundelse for, hvorfor indgrebet var nødvendigt.
- sikrer, at indberetningsskemaer om undersøgelse af person og opholdsrum indeholder en fyldestgørende beskrivelse af hændelsesforløbet, herunder en angivelse af, om barnet eller den unge er gjort bekendt med grunden til undersøgelsen og er opfordret til frivilligt at aflevere eventuelle effekter.
- sikrer, at personalet har tilstrækkeligt kendskab til reglerne i voksenansvarslovgivningen, herunder om anvendelse af fysisk magt, og at opholdsstederne har skriftlige retningslinjer om fysisk magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.
- sikrer, at børn, unge og forældremyndighedsindehavere – i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse – informeres om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, herunder klageadgang. Ombudsmanden anbefaler i den forbindelse, at opholdssteder overvejer at udarbejde skriftligt materiale om rettigheder og klageadgang, som kan udleveres ved anbringelsen.
- sikrer, at rusmiddeltest anvendes i overensstemmelse med reglerne herom, herunder at et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest indhentes enten i forbindelse med anbringelsen eller undervejs i anbringelsesforløbet, hvis der opstår behov for at kunne anvende test, og at den anbringende kommune og forældremyndighedsindehavere orienteres om anvendelsen af en rusmiddeltest og om testens resultat.
- sikrer, at medicinbehandling foregår i henhold til de gældende regler, og at medicininstrukser er udfærdiget i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens vejledning om udfærdigelse af instrukser.

## **Ombudsmandens tilsynsbesøg**

- Folketingets Ombudsmand gennemfører tilsynsbesøg i offentlige og private institutioner, især hvor mennesker er eller kan blive berøvet deres frihed.
- Tilsynsbesøgene udføres i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, der bidrager med lægefaglig og menneskeretlig ekspertise.
- Ombudsmanden har et særligt ansvar for at beskytte børns rettigheder efter bl.a. FN's børnekonvention.
- Ombudsmandens Børnekontor foretager [tilsynsbesøg på børneområdet](#).
- Læs mere om [ombudsmandens tilsynsbesøg](#).